

Eerst Profiel! en creativiteit als zelfstandig vakgebied in de Vakschool

Het is weer raak het VMBO staat weer negatief op de voorpagina! De discussie gaat over de 'grijze vlucht' van VMBO jongeren uit de stads VMBO's in Utrecht naar de regio VMBO's. Op pagina een wordt voor dwang gepleit en op pagina twee voor profiel. Profilering lijkt me veel kansrijker dan dwang. De afgelopen twee jaar zijn wij, de Hogeschool voor de Kunsten en een aantal Utrechtse culturele instellingen veelvuldig over de vloer geweest bij die Utrechtse stads VMBO's juist in de segmenten van basis beroepsvoorbereiding en kader beroepsvoorbereiding. We hebben daar projecten gedaan om VMBO jongeren als maker van kunst aan te spreken. Niet van die eendagsvliegen van een workshopje rap, maar verdiepende projecten die hen, hun leerkrachten en ons als kunstenaar/ docenten inspireren.

De VMBO'ers worden steeds afgemeten aan hun taal en rekenvaardigheden en dat is inderdaad zelden hun sterke kant. Binnen de projecten stellen wij een derde gebied centraal: hun creatief vermogen. We zijn begonnen niet bij wat ze niet kunnen, maar wat ze wel kunnen en ze hebben vaak lef, zijn direct, hebben ideeën, maar laten die meteen weer los: de spanningsboog is kort.

De projecten hebben mooie resultaten opgeleverd: Een video performance met soundscape, twee tentoonstellingen, een cd, een dansvoorstelling rond seizoenen. En ze zijn trots op hun werk omdat zoals Fatiha die het lied 'Leuke Zomer' heeft geschreven het uitdrukt 'omdat ik het zelf verzonnen heb en omdat iedereen meezong bij het refrein. Als de meesters en juffen tegen mij iets zeggen krijg ik meteen een ideetje. Het gaat niet alleen om durf, mijn creativiteit zit gewoon in ideeën. Aanwijzingen die ze aan ons gaven, had ik nog nooit bedacht, en nu kan ik het uitbuiten'.

In de projecten is hun horizon verbreed: veel leerlingen in de stads VMBO's hebben een heel beperkte directe omgeving. We hebben ze meegenomen de werkplaatsen van beeldende kunstopleiding in. Ze zijn bij de opening van hun tentoonstelling op het stadhuis geweest, ze hebben de operazangeres kunnen vragen of ze ook 'gewoon' kan zingen.

Hier ligt een kans voor profilering. Niet alleen voor de oude vertrouwde beroepen zoals elektricien of bouwvakker, maar ook voor ondersteunende functies in de creatieve industrie. Laten we niet alleen vakscholen oprichten die voorbereiden op beroepen van het verleden, maar ook op beroepen van de toekomst. Een vakgebied als creatief vermogen hoort tot de kern van het leerplan van die vakschool. Laat het beleid de durf hebben om daar in te investeren en er goede bevlogen docenten op te zetten.

Aan ons de taak als hoger kunstonderwijs de kunstenaars en docenten die echt samen met deze leerlingen kunst kunnen maken op te leiden: 26 maart 2009 houden wij daar een congres over. Voor ons zijn de Utrechtse stads VMBO'ers een bron van inspiratie.

Nelly van der Geest,
Projectleider de VMBO jongere als maker van kunst
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.